

BÖLÜM 23

ROMATOLOJİDE GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ

Muhammet ÇINAR¹

Romatizmal hastalıklarda tanı büyük ölçüde klinik ve muayene bulgularına dayanarak konulur. Görüntüleme yöntemlerinin kullanılması, klinik teşhisi desteklemek için önemli kanıtların sağlanmasının yanı sıra hastalığın şiddeti ve prognozu hakkında da önemli bilgiler sunar. Romatolojik hastalıklarda görüntüleme tekniklerinden başlıca konvansiyonel radyografi, manyetik rezonans görüntüleme (MRG), kas iskelet sistemi ultrasonografisi (US), bilgisayarlı tomografi (BT), pozitron emisyon tomografisi (PET), kemik sintigrafisi ve Dual enerji X-ray absorpsiyometrisinden (DEXA) yararlanır. Konvansiyonel radyografi hastalık aktivitesine ait geç bulguları görüntüleyebilmesine karşın, MRG ve US ilgili eklemlerdeki erken inflamatuvar ve destrüktif değişiklikler açısından daha duyarlıdır. Bu bölümde romatizmal hastalığın değerlendirilmesi ve izlenmesinde kullanılan temel görüntüleme yöntemleri tartışılmıştır.

KONVANSİYONEL RADYOGRAFİ

Konvansiyonel radyografi, romatoloji pratiğinde en yaygın ve yararlı görüntüleme yöntemi olma özelliğini korumaktadır. Nispeten güvenli, kolay uygulanabilir, kolay ulaşılabilir ve göreceli olarak ucuz olmasının yanında kemikleri ve eklemleri etkileyen çeşitli klinik durumlar hakkında da bilgi sağlar. Romatizmal hastalıklarda yapısal hasarın değerlendirilmesi temel olarak konvansiyonel radyografi bulguları üzerinedir. Bu nedenle artritli hastaların incelenmesinde konvansiyonel radyografi merkezi rolünü korumaktadır.

Konvansiyonel radyografinin temel dezavantajı artrit başlangıç döneminde görülen sinovit hakkında fazla bilgi sağlayamıyor olması ve yumuşak dokular hakkında çok az bilgi vermesidir. İnflamatuvar hastalıklarda erken teşhis, etkin tedavi yöntemlerinin daha erken aşamada uygulanabilmesine olanak sağlayacağı için uzun dönemde yapısal hasar

¹ Prof. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara Gülhane Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Dahili Bilimler Bölümü, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Romatoloji Bilim Dalı, Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, muhcinar1@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Anupam B, Hassan Sobia. Advanced Imaging Modalities. In: Diagnostic Radiology of the Rheumatic Diseases: Interpreting Musculoskeletal Radiographs, Ultrasound, and MRI. Katz Robert S, Basu Anupam (Editors). Switzerland: Springer Nature Switzerland AG; 2020:15-29.
2. Grant William R., Wakefield Richard J. Musculoskeletal Radiology In: ABC of Rheumatology. Adebajo Ade and Dunkley Lisa (Editors). Fifth Edition. Hoboken, NJ, USA : John Wiley & Sons, Inc., 2018:177-184.
3. Güvenç İ, Şimşek İ, Dinç A. Romatizmal Hastalıkların Tanısında Görüntüleme Yöntemleri. Türkiye Klinikleri J Int Med Sci 2006, 2(43):38-44.
4. Iloppis E, Kroon HM, Acosta J, Bloem JI. Conventional radiology in rheumatoid arthritis. Radiologic Clinics. 2017;55(5):917-41.
5. Maksymowych WP, Lambert RG, Østergaard M, Pedersen SJ, Machado PM, Weber U, Bennett AN, Braun J, Burgos-Vargas R, de Hooge M, Deodhar AA, Eshed I, Jurik AG, Hermann KA, Landewé RB, Marzo-Ortega H, Navarro-Compán V, Poddubnyy D, Reijniersse M, Rudwaleit M, Sieper J, Van den Bosch FE, van der Heijde D, van der Horst-Bruinsma IE, Wichuk S, Baraliakos X. MRI lesions in the sacroiliac joints of patients with spondyloarthritis: an update of definitions and validation by the ASAS MRI working group. Ann Rheum Dis. 2019 Nov;78(11):1550-1558. doi: 10.1136/annrheumdis-2019-215589.
6. Østergaard M, Peterfy CG, Bird P, Gandjbakhch F, Glinatsi D, Eshed I, et al. The oMERACT Rheumatoid Arthritis Magnetic Resonance Imaging (MRI) scoring system: updated recommendations by the oMERACT MRI in arthritis working group. The Journal of Rheumatology. 2017;44(11):1706-12.
7. Örgüç İŞ, Düzgün F. Psöriatik artrit; Görüntüleme Yöntemleri. Türkiye Klinikleri J Rheumatol-Special Topics 2016;9(1):25-32.
8. Sieper J, Rudwaleit M, Baraliakos X, Brandt J, Braun J, Burgos-Vargas R, Dougados M, Hermann KG, Landewé R, Maksymowych W, van der Heijde D. The Assessment of SpondyloArthritis international Society (ASAS) handbook: a guide to assess spondyloarthritis. Ann Rheum Dis. 2009 Jun;68 Suppl 2:ii1-44. doi: 10.1136/ard.2008.104018.
9. Tekgöz E, Çınar M, Pay S. Romatoid artrit görüntüleme. Ateş A, editör. Romatoid Artrit. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020. p.27-33
10. Wakefield RJ, Balint P, Szekulski M, Filippucci E, Backhaus M, D'Agostino MA et al. Musculoskeletal ultrasound including definitions for ultrasonographic pathology. The Journal of rheumatology. 2005;32(12):2485-7.